

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 260/2015 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om minderårige asylsøkanendes stillning

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 260/2015 rd undertecknat av riksdagsledamot Emma Kari /gröna:

Hur säkerställs det att ensamkommande barn som söker internationellt skydd i Finland får det skydd och de tjänster som garanteras av barnskyddslagen.

på vilket sätt övervakas det att barnens intresse och konventionen om barnets rättigheter förverkligas för minderårige asylsökande och

vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att säkerställa att ansökningarna om familjeåterförening behandlas i en positiv human anda och i brådskande ordning samt för att påskynda ensamkommande barns familjers ankomst till Finland?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Barnskyddslagens (417/2007) syfte är att trygga barnets rätt till en trygg uppväxtmiljö, en harmonisk och mångsidig utveckling samt till särskilt skydd. På barn som ensamma kommit till Finland som asylsökande tillämpas lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011, nedan mottagningslagen). Skyddet och tjänsterna för dessa barn tryggas i första hand inom ramen för mottagningsystemet. Då mottagningslagen tillämpas på ett barn ska särskild uppmärksamhet fästas vid barnets intresse samt de frågor som gäller barnets utveckling och hälsa. Vid bedömningen av barnets intresse ska hänsyn tas till det som i barnskyddslagen föreskrivs om bedömningen. Då åtgärder i överensstämmelse med barnskyddslagen genomförs ska barnets önskemål och åsikt klarläggas samt beaktas på ett sätt som är förenligt med barnets ålder och utvecklingsnivå. Endast i det fall att utredningen skulle äventyra barnets hälsa eller utveckling eller det i övrigt är uppenbart onödigt behöver barnets åsikt inte utredas. Ett barn som har fyllt tolv år ska i enlighet med 34 § i förvaltningslagen beredas tillfälle att höras i ett ärende som gäller honom eller henne själv. Dessutom ska ärenden som gäller barn behandlas i brådskande ordning.

Personer som arbetar vid mottagningscentraler och flyktinglussar hör till de instanser som nämns i 25 § i barnskyddslagen och som är skyldiga att utan hinder av sekretessbestämmelserna underrätta det organ som ansvarar för kommunens socialvård, om de i sitt uppdrag fått känne-

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 260/2015 rd

dom om ett barn, vars behov av vård och omsorg, förhållanden eller eget beteende förutsätter en eventuell utredning av ett behov av barnskydd.

Ensamkommande asylsökande barn inkvarteras i grupphem, stödboenden eller annan enhet avsedd för barn, dvs. inte i samma centraler som personer i myndig ålder. På dessa enheter tillämpas en del bestämmelser i barnskyddslagen eller mottagningslagen om bland annat maximalt antal barn som får inkvarteras i en byggnad samt minimiantal och kompetens vad gäller personal för vård och fostran. Migrationsverket har dessutom förutsatt att personalen vid ett grupphem eller stödboende omfattar en socialarbetare och en hälsovårdare, vilket främjar förverkligandet av barnets intresse i vardagen. Under hösten 2015 har 16 år fyllda ensamkommande barn även inkvarterats i folkhögskolor, där de får ett stödboende jämte undervisning, men fortsätter att vara klienter hos enheter för minderåriga som arrangerar de social- och hälsovårdstjänster som barnen behöver. Här arbetar också den socialarbetare som ansvarar för deras ärenden. Grupphemma och stödboendena ordnar daglig vård och fostran eller annan omsorg för barnet. Grupphemma sörjer för barnens underhåll i dess helhet. För barnen ordnas aktivt sysselsättning samt möjligheter till hobbyverksamhet och upprätthållande av kontakt med hemlandet. Hos enheterna följs sedan länge principer i enlighet med 4 § i barnskyddslagen samt skyldigheter gentemot personer i sårbar ställning och barn.

För enheter för minderåriga har en övergripande utbildning i frågor om mental hälsa samt offer för människohandel anordnats liksom en särskild utbildning i identifiering av problem hos dessa barn, behandling av trauman samt utbildning i terapeutiska färdigheter etc. För nya ombud ordnas frivillig utbildning.

Inkvarteringsenheterna för ensamkommande barn har en längre tid upprätthållits av kommunerna och FRK. Under höstens lopp har gruppen av upprätthållare fått ett tillskott av andra organisationer som till exempel Rädda Barnen, Mannerheims barnskyddsförbund, SOS Barnbyar, Förbundet för mödra- och skyddshem samt privata aktörer som länge har verkat inom barnskyddet. Introduktionsutbildning för nya aktörer har i likhet med inledning och standardisering av verksamheten varit föremål för särskild uppmärksamhet. Syftet är att verksamheten förutom på övervakning även bygger på partnerskap, korrekt styrning och utvecklande av innehållet tillsammans med den myndighet som svarar för handledning och övervakning.

Ensamkommande asylsökande barn har allmänt taget sällan föranlett något behov av barnskyddsanmälningar och något större behov av barnskydd har inte heller funnits. Barnskyddsfallen har nästan utan undantag orsakats av en ung persons våldsamma beteende som har medfört fara för personen själv eller andra personer. Det mervärde som i rådande situationer tillförs av enheterna för vård utom hemmet inom barnskyddet hänför sig centralt till de begränsningsåtgärder som avses i 11 kapitlet i barnskyddslagen. I andra avseenden motsvarar mottagningsysteme-

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 260/2015 rd

met behoven lika väl eller till och med bättre därför att systemet har åratals erfarenhet av ensamkommande barn. Detta är inte fallet hos kommunerna. För att förbättra kunskaperna hos aktörerna inom socialsektorn har Migrationsverket och social- och hälsovårdsministeriet år 2012 i en elektronisk handbok för barnskyddet sammanställt anvisningar för barnskyddets anställda som i sitt arbete kan komma att träffa på asylsökande barn.

För handledning, planering och övervakning av det praktiska arbetet inom mottagningen svarar Migrationsverket. Hos enheterna för minderåriga har under ett antal år av barnen systematiskt samlats in respons som används för att förbättra och styra verksamheten. Enheterna producerar även själva olika planer för sin verksamhet, som till exempel planer för egen övervakning.

Barnombudsmannen spelar en central roll i övervakningen av barnets rättigheter. Myndigheten främjar förverkligandet av barnets intresse och rättigheter på ett generellt plan i samhället i samverkan med andra aktörer inom området. Migrationsverket underrättar ombudsmannen om mottagningens inkvarteringsverksamhet och beaktar myndighetens handlingsförslag i sina åtgärder. En egen roll har dessutom laglighetsövervakarna samt i fråga om enskilda förvaltningsbeslut förvaltningsdomstolarna.

Enligt utlänningslagen ska ärenden som gäller barn behandlas i brådskande ordning. I den rådande situationen där antalet asylansökningar snabbt har ökat har tilldelade extra resurser använts för asylutredning och beslutsfattande om asyl. Det ökande antalet asylansökningar reflekteras likaså i en fördröjning av familjeåterföreningen, vilket leder till att det senare för dessa ansökningar kommer att behövas mer resurser för behandling och beslutsfattande. Migrationsverket säkerställer för sin del att familjeåterföreningsansökningarna kan behandlas i brådskande ordning och i en human och positiv anda så att de resurser som står till förfogande fördelas på ett ändamålsenligt sätt och leder till att ovan nämnda syften förverkligas. Regeringen har dessutom i september 2015 tillsatt ett lagstiftningsprojekt som ska granska förutsättningarna för familjeåterförening. Regeringens proposition i ärendet kommer att lämnas under vårsessionen 2016.

Helsingfors 12.11.2015

Inrikesminister Petteri Orpo